

Strona główna>Wszczęcie postępowania sądowego>Europejski atlas sądowy w sprawach cywilnych>

Wzajemne uznawanie środków ochrony w sprawach cywilnych

Wzajemne uznawanie środków ochrony w sprawach cywilnych

Francja

Artykuł 17 - Informacje publicznie udostępniane

W sprawach cywilnych, od wejścia w życie ustawy nr 2010-769 z dnia 9 lipca 2010 r., **sędzia ds. rodzinnych** może wydać **nakaz ochrony**. Środek ten podlega następującym przepisom:

art. 515-9 i nast. kodeksu cywilnego

art. 1136-3 i nast. kodeksu postępowania cywilnego, określające przepisy proceduralne

art. 1136-16 i nast. kodeksu postępowania cywilnego, określające przepisy proceduralne dotyczące bransoletek elektronicznych powstrzymujących przed kontaktowaniem się z ofiarą

Nakaz ochrony wydaje się w następujących sytuacjach: w przypadku **przemocy ze strony partnera**, niezależnie od tego, czy strony zamieszkują razem, czy nie, w przypadku **przemocy ze strony byłego partnera**, niezależnie od tego, czy strony zamieszkiwały razem, czy nie, w przypadku **osoby dorosłej zmuszanej do zawarcia małżeństwa**.

Dotyczy to przemocy, której skutkiem jest **zagrożenie dla jednego z partnerów lub dla dzieci**. Sędzia wydaje nakaz ochrony, jeżeli stwierdzi, że istnieją **poważne powody, by uznać, że domniemane akty przemocy i niebezpieczeństwo, na jakie narażona jest ofiara, są prawdopodobne**.

Sędzia ds. rodzinnych może wydać nakaz ochrony poza postępowaniem rozwodowym i bez postępowania karnego w toku.

Sędzia może zastosować następujące środki:

zakaz spotkań z określonymi konkretnie wskazanymi osobami i nawiązywania z nimi kontaktów;

zakaz uczęszczania do określonych miejsc, konkretnie wskazanych przez sędziego ds. rodzinnych, do których uczęszcza wnioskodawca;

zakaz posiadania lub noszenia broni;

zaproponowanie oskarżonemu opieki zdrowotnej, społecznej lub psychologicznej lub kursu służącego zwiększeniu odpowiedzialności w celu zapobiegania przemocy domowej i przemocy na tle płciowym, zwalczania takiej przemocy i zachęcania sprawców do brania odpowiedzialności za własne zachowanie;

w przypadku par małżeńskich: postanowienie o osobnym zamieszkiwaniu, z określeniem, który z małżonków zajmie lokal, w którym małżonkowie mieszkali wspólnie. Co do zasady, poza szczególnymi okolicznościami, prawo do korzystania z lokalu przyznaje się osobie wnioskującej o nakaz ochrony, nawet jeżeli miała ona prawo do korzystania z zakwaterowania zastępczego;

w przypadku konkubentów lub partnerów, którzy zawarli PACS: postanowienie dotyczące wspólnego lokalu. Co do zasady, poza szczególnymi okolicznościami, prawo do korzystania z lokalu przyznaje się osobie wnioskującej o nakaz ochrony, nawet jeżeli miała ona prawo do korzystania z zakwaterowania zastępczego;

zorganizowanie wykonywania władzy rodzicielskiej i ustalenie wkładu w utrzymanie i edukację dzieci, wkładu w koszty małżeństwa lub pomocy materialnej dla partnerów, którzy zawarli PACS. Wydając nakaz ochrony, sąd jest obowiązany podać konkretne podstawy niezarządzenia wykonywania prawa do kontaktów w wyznaczonym miejscu spotkań lub w obecności zaufanej osoby trzeciej;

zezwolenie osobie objętej ochroną na ukrywanie swojego miejsca zamieszkania lub pobytu oraz wybranie adresu do doręczeń u adwokata lub prokuratora, zezwolenie osobie objętej ochroną na ukrywanie swojego miejsca zamieszkania lub pobytu oraz podanie na potrzeby życia codziennego adresu odpowiedniej osoby prawnej,

tymczasowe przyznanie obu stronom pomocy prawnej;

nakazanie, za zgodą obu stron, noszenia bransoletki elektronicznej, która sygnalizuje za każdym razem, że oskarżony zbliża się do osoby korzystającej z nakazu ochrony na określonej odległość.

Środki te (w szczególności zakaz spotkań z określonymi osobami i nawiązywania z nimi kontaktów) mają przede wszystkim charakter zapobiegawczy. Mogą one zatem wchodzić w zakres rozporządzenia nr 606/2013. Środki te są **tymczasowe**. Mogą zostać wprowadzone na **maksymalnie 6 miesięcy**. Mogą zostać przedłużone, jeżeli przed upływem tego terminu zostanie złożony wniosek o rozwód lub separację lub wniosek dotyczący sprawowania władzy rodzicielskiej (art. 1136-13 kodeksu postępowania cywilnego). W takim przypadku nakaz ochrony pozostaje w mocy do czasu uprawomocnienia się orzeczenia, chyba że sąd postanowi inaczej. Nakaz noszenia bransoletki elektronicznej można jednak wydać i przedłużyć wyłącznie na okres 6 miesięcy.

Procedura:

Ustawą nr 2019-1480 z dnia 28 grudnia 2019 r. o działaniach przeciwko przemocy w rodzinie zmieniono art. 515-11 kodeksu cywilnego, tak aby sąd był obowiązany wydać nakaz ochrony w terminie sześciu dni od ustalenia daty rozprawy.

Skierowanie sprawy do sądu: powód może wnieść sprawę do sądu ds. rodzinnych, przekazując wniosek lub pozew osobiście lub przesyłając go do kancelarii. Po otrzymaniu wniosku lub pozwu sędzia ds. rodzinnych wydaje postanowienie, w którym wyznacza datę rozprawy, co rozpoczyna sześciodniowy okres, o którym mowa w art. 515-11 kodeksu cywilnego. Wnioskodawca ma więc dwa dni na doręczenie drugiej stronie, za pośrednictwem urzędnika sądowego (*huissier de justice*), informacji o dacie rozprawy, pozwu i załączonych dokumentów. Wynagrodzenie urzędników sądowych pokrywa Skarb Państwa, w związku z czym dla ofiar przemocy domowej wniesienie sprawy do sądu jest nieodpłatne. Poza tym art. 1136-3 kodeksu postępowania cywilnego pozwala na zawiadomienie o dacie rozprawy drogą administracyjną (np. przez służby policyjne, dyrektora zakładu karnego) w przypadku poważnego zagrożenia dla bezpieczeństwa osoby, której dotyczy nakaz ochrony, lub wówczas, gdy nie istnieje możliwość zawiadomienia w inny sposób.

Zwołanie stron: sędzia ds. rodzinnych wzywa strony na rozprawę w drodze postanowienia. Postanowienie takie doręcza się w sposób opisany powyżej.

Rozprawa: postępowanie odbywa się ustnie. Strony mogą występować samodzielnie, ale mogą też być wspierane lub reprezentowane przez adwokata.

Doręczenie: urzędnik sądowy doręczający pisma procesowe (*huissier de justice*) doręcza nakaz ochrony do rąk własnych, chyba że sąd stwierdzi, że zostanie on doręczony przez kancelarię listem poleconym za potwierdzeniem odbioru lub za pomocą środków administracyjnych – w przypadku zaistnienia poważnego i bezpośredniego zagrożenia dla bezpieczeństwa osoby objętej nakazem ochrony lub w przypadku braku możliwości zawiadomienia w inny sposób.

Sędzia przekazuje również decyzję prokuratorowi w celu zapewnienia kontynuacji zarządzonych środków. Prokurator przesyła decyzję w celach informacyjnych do właściwych organów policji lub żandarmerii. Ponadto, jeżeli w toku postępowania okaże się, że zagrożone jest dziecko, sędzia, po przeprowadzeniu rozprawy, przekazuje sprawę do właściwych służb prokuratury.

Rejstry: nie istnieje żaden specjalny rejestr dotyczący środków wydanych w ramach nakazu ochrony. Zakazy nałożone nakazem ochrony rejestruje się jednak w bazie osób poszukiwanych (zakaz kontaktów, zakaz przebywania w określonych miejscach, zakaz opuszczania terytorium itp.).

Odwołania: od orzeczenia przysługuje odwołanie w terminie 15 dni od daty powiadomienia o nim. Pozwany może również złożyć wniosek o uchylenie lub zmianę nakazu ochrony lub o całkowite lub tymczasowe zwolnienie z niektórych zobowiązań.

Wykonanie nakazu ochrony:

Środki zarządzane w ramach nakazu ochrony są **tymczasowo wykonalne**, tj. muszą zostać wprowadzone w życie natychmiast po doręczeniu orzeczenia (nawet jeżeli pozwany złoży odwołanie), w razie potrzeby z pomocą władz publicznych. Osoba podlegająca ochronie może skierować sprawę do policji lub żandarmerii w przypadku naruszenia jednego lub większej liczby środków zarządzonych przez sąd ds. rodzinnych.

Niezastosowanie się do tych środków stanowi czyn zabroniony przewidziany w art. 227-4-2 kodeksu karnego. Czyn taki podlega karze dwóch lat pozbawienia wolności i 15 000 euro grzywny. Jeżeli rodzice wspólnie wykonują władzę rodzicielską, sąd, który wydał zgodę na ukrywanie adresu ofiary, musi również określić warunki utrzymywania więzi między osobą stwarzającą zagrożenie a dzieckiem z pomocą osoby trzeciej lub w miejscu przeznaczonym do spotkań, a także zapłatę świadczeń alimentacyjnych przelewem bankowym.

Artykuł 18 lit. a)(i) - organy, które są właściwe do wydawania środków ochrony i do wydawania zaświadczeń zgodnie z art. 5

Organem orzekającym środki ochrony i wydającym zaświadczenia, o których mowa w art. 5, jest sąd ds. rodzinnych.

Sądem ds. rodzinnych właściwym miejscowo jest:

sąd miejsca, w którym znajduje się dom rodzinny;

jeżeli rodzice zamieszkują osobno, ale wspólnie wykonują władzę rodzicielską – sąd właściwy dla miejsca zamieszkania tego z rodziców, z którym małoletnie dziecko zazwyczaj zamieszkuje, lub – jeżeli władzę rodzicielską sprawuje jedno z rodziców – sąd właściwy dla jego miejsca zamieszkania;

w innych przypadkach – sąd właściwy dla miejsca zamieszkania osoby, która nie wytoczyła powództwa.

Wniosek o wydanie zaświadczenia należy złożyć w dwóch egzemplarzach, z podaniem dokładnego opisu wskazanych dokumentów. Nie istnieje przymus adwokacki. Od odmowy wydania zaświadczenia można się odwołać do prezesa sądu powszechnego (*tribunal judiciaire*); nie wymaga to udziału adwokata.

Wnioski złożone na podstawie art. 11 i 13 rozporządzenia w zastosowaniu art. 509-8 kodeksu postępowania cywilnego składa się do prezesa sądu powszechnego w ramach postępowania przyspieszonego o wydanie orzeczenia co do istoty sprawy (*procédure accélérée au fond* – PAF). Z postępowania takiego, powstałego na mocy art. 5 dekreту nr 2019-1419 z dnia 20 grudnia 2019 r. i przewidzianego w art. 481-1 kodeksu postępowania cywilnego, można skorzystać w celu szybkiego uzyskania daty rozprawy bez potrzeby udowadniania pilnego charakteru sprawy. Taki pilny charakter wynika z samego charakteru postępowania, z którego można skorzystać wyłącznie w przypadkach wyraźnie określonych w przepisach

Artykuł 18 lit. a)(ii) - organy, przed którymi należy powoływać się na środek ochrony wydany w innym państwie członkowskim lub które są właściwe do wykonania takiego środka

Organami, przed którymi należy powoływać się na środek ochrony wydany w innym państwie członkowskim lub które są właściwe do wykonania takiego środka, są **służby policji lub żandarmerii**.

Artykuł 18 lit. a)(iii) - organy, które są właściwe w sprawie dostosowania środków ochrony zgodnie z art. 11 ust. 1

Wnioskodawca może zwrócić się do państwa członkowskiego, do którego kierowany jest wniosek, o dostosowanie elementów faktycznych środka ochrony w celu nadania mu skuteczności w tym państwie członkowskim na podstawie art. 11 rozporządzenia. Wnioski złożone na podstawie art. 11 i 13 rozporządzenia w zastosowaniu art. 509-8 kodeksu postępowania cywilnego składa się do prezesa sądu powszechnego w ramach postępowania przyspieszonego o wydanie orzeczenia co do istoty sprawy (*procédure accélérée au fond* – PAF). Są one rozpatrywane ramach takiego postępowania przyspieszonego.

Tak więc, podczas gdy art. 1136-6 kodeksu postępowania cywilnego przewiduje postępowanie ustne bez przymusu adwokackiego w przypadku wniosku o wydanie nakazu ochrony wniesionego do sądu francuskiego, wniosek o uznanie we Francji nakazu ochrony wydanego w innym państwie członkowskim rozpatruje się w postępowaniu przyspieszonym o wydanie orzeczenia co do istoty sprawy (*procédure accélérée au fond*), w którym obowiązuje przymus adwokacki, zgodnie z art. 509-2 i 760 kodeksu postępowania cywilnego.

Jeżeli chodzi o właściwość miejscową, stosuje się wynikające z orzecznictwa reguły, które pierwszeństwo dają wymogom prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości. Wniosek można zatem złożyć do prezesa sądu wielkiej instancji (*tribunal de grande instance*) miejsca, w którym osoba podlegająca ochronie planuje przebywać lub przebywa.

Artykuł 18 lit. a)(iv) - sądy, do których należy wystąpić z wnioskiem o odmowę uznania oraz, w stosownych przypadkach, o odmowę wykonania, zgodnie z art. 13;

Wnioskodawca zostaje powiadomiony o dostarczeniu certyfikatu i może sprzeciwić się mu na podstawie art. 13 rozporządzenia, wnosząc sprawę do sądu państwa członkowskiego, do którego kierowany jest wniosek. Wniosek o odmowę uznania lub wykonania składa się do prezesa sądu powszechnego (*tribunal judiciaire*) orzekającego w postępowaniu przyspieszonym o wydanie orzeczenia co do istoty sprawy (*procédure accélérée au fond*) (z uwagi na dziedzinę, której dotyczy wniosek, może on zostać następnie skierowany do sądu ds. rodzinnych). Nie obowiązuje przymus adwokacki.

Jeżeli chodzi o właściwość miejscową, stosuje się wynikające z orzecznictwa reguły, które pierwszeństwo dają wymogom prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości. Wniosek można zatem złożyć do prezesa sądu wielkiej instancji (*tribunal de grande instance*) miejsca, w którym osoba podlegająca ochronie planuje przebywać lub przebywa.

Ostatnia aktualizacja: 24/02/2022

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.